

CUD: gelten

Cudowna Układanka Drummer

Czasownik **gelten** być może nie *uchodzi* za najważniejszy, ale warto go znać, ponieważ używany jest w różnych kontekstach i przyda nam się zarówno na co dzień, jak i w bardziej oficjalnych sytuacjach.

Gelten ma kilka znaczeń. Zaczniemy od najbardziej oficjalnego, z którym spotkamy się przede wszystkim w języku prawniczym, w którym to oznacza ono obowiązywać. Jeśli coś obowiązuje, to znaczy, że jest w mocy (**ist in Kraft**), lub jest prawomocne (**rechtskräftig**).

Co więc może obowiązywać?

die Regel gilt

reguła obowiązuje

der Grundsatz gilt

zasada obowiązuje

das Prinzip gilt

zasada obowiązuje

die Ausnahme gilt

wyjątek obowiązuje

das Gesetz gilt

ustawa/prawo obowiązuje

die Regelung gilt

regulacja obowiązuje

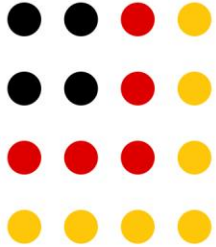
der Vertrag gilt

umowa obowiązuje

der Preis gilt

cena obowiązuje

die Unschuldsvermutung domniemanie niewinności
gilt obowiązuje

Jak coś może obowiązywać?

derzeit obecnie

weiterhin wciąż

bis auf Weiteres do odwołania

weltweit globalnie

für sechs Monate na sześć miesięcy

für alle dla wszystkich

W ten sposób możemy zbudować przykładowe zdania:

Diese Regelung gilt bis auf Weiteres.

Te regulacje obowiązują do odwołania.

Der Preis gilt für alle.

Cena obowiązuje wszystkich.

Od czasownika **gelten** tworzy się często przymiotnik **geltend**, czyli obowiązujący.

geltendes Recht obowiązujące prawo

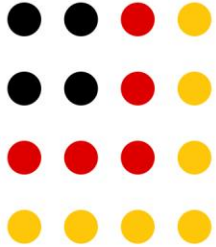
geltendes Gesetz obowiązująca ustawa

geltendes Völkerrecht obowiązujące prawo międzynarodowe

geltendes Steuerrecht obowiązujące prawo podatkowe

geltende Vorschriften obowiązujące przepisy

geltende Normen obowiązujące normy

geltende Verträge	obowiązujące umowy
geltende Standards	obowiązujące standardy
geltender Mindestlohn	obowiązująca płaca minimalna

Bardzo często używa się uch z przyimkiem **nach + Dativ** w znaczeniu według:

nach dem geltenden Recht

według obowiązującego prawa

Nach dem geltenden Recht können die EU-Bürger in anderen EU-Ländern ohne Visum arbeiten.

Według obowiązującego prawa wszyscy obywatele Unii Europejskiej mogą pracować w innych krajach UE bez wizy.

Z czasownikiem **gelten** mamy również ciekawe połączenia: **gelten lassen** oraz **geltend machen**.

etwas gelten lassen oznacza uznawać coś, akceptować, często jako wyjątek.

Er lässt diese Kritik nicht gelten.

On nie uznaje tej krytyki.

Der Chef hat die Entschuldigung gelten lassen.

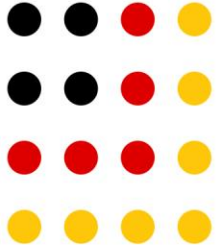
Szef uznał przeprosiny.

Etwas geltend machen używa się w kontekście przeforsowania swoich praw/roszczeń. Nie ma idealnego tłumaczenia na język polski, dlatego spójrzmy na przykłady:

Die Mitarbeiter wollen ihre Ansprüche geltend machen.

Pracownicy chcą dochodzić swoich roszczeń.

Machen Sie Ihre Rechte geltend!

Proszę dochodzić swoich praw!

Du musst gute Gründe geltend machen, damit das Gericht dir glaubt.

Musisz przedstawić (przeforsować) dobre argumenty, żeby sąd ci uwierzył.

Przechodząc z tematyki prawniczo-urzędniczej do bardziej codziennej, zapoznajmy się z **gelten** w najbardziej podstawowym znaczeniu, którym występuje z przyimkiem **als**. Jest on o tyle wdzięczny, że łączy się z **Nominativem** (jako jedyny przyimek), co dużo upraszcza.

etwas/jemand gilt als etwas coś/ktoś uchodzi za coś

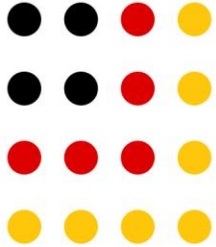
Dr. Müller gilt als die beste Ärztin in der Stadt.

Dr Müller uchodzi za najlepszą lekarzkę w mieście.

Za co lub kogo można uchodzić?

als Favorit	za faworyta
als Vertrauter	za zaufaną osobę
als Nachfolger	za następcę
als Gegner von jemandem	za przeciwnika czegoś
als Kandidat für etwas	za kandydata na
als Symbol	za symbol
als Hochburg	za bastion (np. jakiejś partii)

als Inbegriff	za uosobienie, kwintesencję
als Ursache für etwas	za przyczynę czegoś
als Beispiel	za przykład
als Voraussetzung	za wymaganie, warunek
als Indikator	za wskaźnik
als schnellster Weg	za najszybszą drogę

Gelten als używamy również często z przymiotnikami. Na język polski tłumaczymy to wtedy jako *uchodzić za* lub *uchodzić jako*.

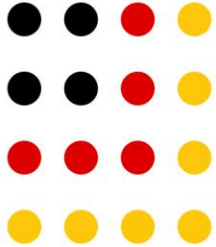
als sicher	jako pewne
als intelligent	jako inteligentny/a
als gewieft	jako cwany/a
als durchsetzungsstark	jako asertywny/a
als familienfreundlich	jako przyjazny rodzinom
als stark	jako silny
als aggressiv	jako agresywny

Es gilt als sicher, dass die Zinssätze angehoben werden.

Uchodzi za pewne, że stopy procentowe zostaną podniesione.

Marie gilt als die intelligenteste Person in der Klasse.

Marie uchodzi za najbardziej inteligentną osobę w klasie.

Jest jeszcze ciekawy zwrot z czasownikiem **gelten** – **es gilt** – który jest ładnym zamiennikiem wyrażenia **man muss**. Oznacza on trzeba, należy. Uwaga, w przeciwieństwie do czasownika **müssen** wymaga on użycia **zu** przed bezokolicznikiem.

Es gilt, Sophie etwas zum Geburtstag zu kaufen.

Möchtest du auch etwas beisteuern?

Należy kupić coś Sophie na urodziny. Chcesz się dołożyć?

Nun gilt es schnell zu handeln.

Teraz należy szybko działać.

Agnieszka Drummer

germanistka, lingwistka, tłumaczka przysięgła, pedagog, autorka kilkudziesięciu bestsellerowych podręczników oraz autorskiej metody nauki (Metoda AD), wykładowczyni akademicka i **Twoja** wirtualna lektorka niemieckiego 😊

Współpraca:

Mateusz Chrostek – germanista, absolwent UAM w Poznaniu, z dużym doświadczeniem w nauczaniu online, uczy też niemieckiego w szkole językowej w Berlinie. Pasjonat niemieckiego. Współautor podręcznika „Deutsch through English. Niemiecki dla znających angielski” i stały współpracownik Akademii AD.